

A man wearing a light-colored bucket hat and a backpack is looking directly at the camera while holding a map. The background is a sun-dappled forest.

ŁUKASZ SUPERGAN

SZLAKI POLSKI

**30 NAJPIĘKNIEJSZYCH
TRAS DŁUGODYSTANSOWYCH**

Bezdroża

Tekst: Łukasz Supergan

Redaktor prowadzący: Łukasz Karolewski

Redakcja: Anna Surendra

Korekta: Anna Młynowska

Koordynacja techniczna: Katarzyna Leja

Projekt graficzny i skład: Katarzyna Radkowiak

Projekt okładki: Jan Paluch

Zdjęcie na okładce: Maksymilian Zieliński

Zdjęcia: shutterstock.com, stock.adobe.com

Opracowanie map i profilów tras: Jan Leja

Źródło danych kartograficznych: OSM (www.openstreetmap.org)

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli. Autor oraz Helion SA dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz Helion SA nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Helion SA

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku! Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?beszpo>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie I

ISBN: 978-83-283-7470-6

Copyright © Łukasz Supergan, 2021

Copyright © Helion SA, 2021

- Kup książkę
- Poleć książkę
- Oceń książkę

- Księgarnia internetowa
- Lubię to!
- Nasza społeczność

IKONOGRAFIA

SKLEP

NOCLEG

WIATA / MIEJSCE ODPOCZYNKU ZE STOŁAMI

BAR / RESTAURACJA / ZAJAZD

GOSPODARSTWO AGROTURYSTYCZNE

LEŚNICZÓWKA

WINIARNIA

BAZA NAMIOTOWA

SZAŁAS

MIEJSCE NA OGNISKO / MIEJSCE BIWAKOWE

SCHRONISKO / MIEJSCE ODPOCZYNKU

DROGOWSKAZ / WĘZEŁ SZLAKÓW

STADNINA

PLAŻA

WIEŻA WIDOKOWA

ŹRÓDŁO WODY

SPIS TREŚCI

OD AUTORA	9
PLANOWANIE I PRZYGOTOWANIA	12
01 POLSKIM WYBRZEŻEM BAŁTYKU	33
02 SZLAK SOLNY	47
03 SZLAK IM. HETMANA STEFANA CZARNECKIEGO	57
04 SZLAK BRDY	67
05 SZLAK KOPERNIKOWSKI	77
06 SUWALSKI GIGANT: SZLAK GOŁDAP - JASTRZĘBNA	89
07 SZLAK MORGOWNIKI - LIPSK	101
08 SZLAK PRAWOSŁAWNYCH ŚWIĄTYŃ	113
09 SZLAK MIEDZICHOWO - BYTOM ODRZAŃSKI	125
10 SZLAK JEZIORO PŁOTKI - CZERWONAK	135
11 GŁÓWNY SZLAK PUSZCZY KAMPINOSKIEJ	145
12 WARSZAWSKA OBWODNICA TURYSTYCZNA	155
13 SZLAK POLSKIEJ MIEDZI	167
14 SZLAK JURY WIELUŃSKIEJ	179

15	SZLAK REKREACYJNY DOLINY PILICY	189
16	GŁÓWNY SZLAK ŚWIĘTOKRZYSKI	199
17	SZLAK NADWIŚLAŃSKI	209
18	SZLAK WYŻYNNY	219
19	SZLAK NADBUŻAŃSKI	231
20	CENTRALNY SZLAK PIESZY ROZTOCZA	243
21	VIA REGIA	255
22	GŁÓWNY SZLAK SUDECKI	271
23	SZLAK SZKLARSKA PORĘBA - PASTERKA	285
24	SZLAK POWSTAŃCÓW ŚLĄSKICH	299
25	SZLAK ORLICH GNIAZD	311
26	GŁÓWNY SZLAK BESKIDZKI	325
27	MAŁY SZLAK BESKIDZKI	339
28	SZLAK TARNÓW - WIELKI ROGACZ	347
29	SZLAK TRZECH POGÓRZY	359
30	SZLAK GRANICZNY	367

BIESZCZADY

Kup książkę

Poleć książkę

OD AUTORA

W 2001 r. (byłem wtedy na początku studiów) wyruszyłem na moją pierwszą, absolutnie samotną wędrowkę. Było to przejście całości polskich Karpat, z Bieszczadów w Beskid Śląski. Miałem doświadczenie w wędrowaniu po górach i znałem część pasm, jakie miały być moim celem w tej drodze. Nigdy jednak nie ruszyłem na szlak, który byłby tak długi, wymagał tak wiele planowania i tak długiego przebywania w samotności. Szlak, który zamierzałem pokonać, miał ponad 500 km, przechodził wszystkie pasma polskich Beskidów oraz Tatry. Przedsięwzięcie nieomal skończyło się fatalnie. Zabranym w drogę plecak był o wiele za ciężki, znaczna część wyposażenia – zbędna, a w trakcie wędrowki straciłem pieniądze. Dotarłem do celu po prawie trzech tygodniach w stanie kompletnego wyczerpania. Czy ta przygoda zniechęciła mnie do długich wędrowek? Wręcz przeciwnie.

Trzy lata później, z nieco większym doświadczeniem, znalazłem się w południowej Rumunii, by rozpocząć przejście całości łańcucha Karpat. Ogromny dystans, ponad 2000 km, przyszło mi pokonać samotnie. Kilka razy ryzykowałem życiem, wydobywałem z siebie ostatnie rezerwy sił. Mój plecak ważył prawie 27 kg. Od tamtej pory wiem dużo więcej o wędrowaniu, przetrwaniu w górach, nawigacji i sprzęcie. Dzięki temu po dziewięciu latach wróciłem na Łuk Karpat i przeszedłem go z 15-kilogramowym bagażem w czasie o miesiąc krótszym niż poprzednio. Nie zmieniło się za to jedno – wciąż wędruję po długich szlakach.

W 2004 r. moje przejście Karpat było pierwszym samotnym przejściem tego łańcucha w historii. Było jednocześnie piątym, jakiego dokonano w ciągu ćwierć wieku. Wędrowanie na długie dystanse stanowiło domenę nielicznych zapaleńców, którzy zazwyczaj nie wracali na długie szlaki. Gdy 10 lat później przeszedłem, podczas długiej i trudnej wyprawy, pustynne góry Zagros w Iranie, zaledwie kilkanaście osób w Polsce interesowało się długimi szlakami i wędrowkami po nich. Minęło kilka lat – i długodystansowe szlaki w Polsce co roku mają dziesiątki lub setki przejść, bite są

rekordy czasowe, Polacy pokonują długie szlaki Ameryki Północnej, Nowej Zelandii, Europy Zachodniej, Skandynawii, Bałkanów. Wędrowanie na długich szlakach stało się osobną dziedziną podróży, jeśli można tak nazwać ten specyficzny i piękny sposób poznawania świata. Grono tych, którzy regularnie wyruszają na długodystansowe ścieżki, powiększa się z roku na rok.

Co mają w sobie takie wędrowki? Co sprawia, że lubimy na kilka tygodni lub miesięcy porzucić nasze życie, by oddać się pasji maszerowania? Dla mnie jest to dziwny stan umysłu, w który wpada się, maszerując całe dni i tygodnie w spokojnym rytmie kroków. Wędrując, poznajemy otoczenie całym sobą, wszystkimi zmysłami. Choć podróż taka jest powolna, każdy krok nabiera znaczenia, a każde 100 m zadziwia bogactwem wrażeń. Zupełnie inaczej niż w podróży samochodem, gdy przez większość czasu widzimy głównie ekrany akustyczne autostrad.

Wędrowanie długodystansowe, jak już wskazałem, zyskuje coraz większą popularność. Obserwując polskich turystów, dostrzegłem jednak, że większość z nich ogranicza się do kilku najbardziej znanych szlaków przez polskie góry. Główny Szlak Beskidzki czy Sudecki są znane każdemu, kto pasjonuje się górami. Tymczasem w ich sąsiedztwie przebiegają długie szlaki, którymi nie wędruje prawie nikt. Polskie niziny przecina 50 000 km szlaków, wśród nich także bardzo długie trasy, jednak pozostają one niemal nieodkryte, choć w całym kraju mamy ich dziesiątki.

Przewodnik opisuje 30 szlaków długodystansowych Polski. Nie tylko kilka biegnących przez góry, ale i mało popularne (a warte poznania!) szlaki Pomorza, nizin i pogórzy. Powstał z myślą o tych, którzy kochają wędrować i szukają nowych miejsc i doświadczeń, nie zadowolając się najpopularniejszymi trasami. Opisane szlaki biegną przez regiony o ciekawej, choć czasem ukrytej historii. To zarówno ostoje bogatej i różnorodnej przyrody, jak i regiony kulturowego pogranicza, gdzie mieszą się języki i gwary, a w jednej miejscowości znajdziemy ślady współistnienia kilku religii. Długie szlaki to inny sposób na odkrywanie Polski, poznawanie nowych regionów naszego kraju, a także okazja do zobaczenia z perspektywy pieszego własnej okolicy. Długie szlaki przecinają każde województwo, nietrudno więc znaleźć jakieś w pobliżu twojego domu.

Czym jest długi szlak? Nie ma dobrej definicji. Na potrzeby tej książki uznałem za długie te szlaki, które liczą ponad 50 km. Oznacza to, że przeciętny piechur potrzebuje więcej niż weekend na ich przejście. Liczonych w ten sposób długich szlaków odnalazłem w Polsce ok. 150 (!). Ten przewodnik prezentuje najciekawsze

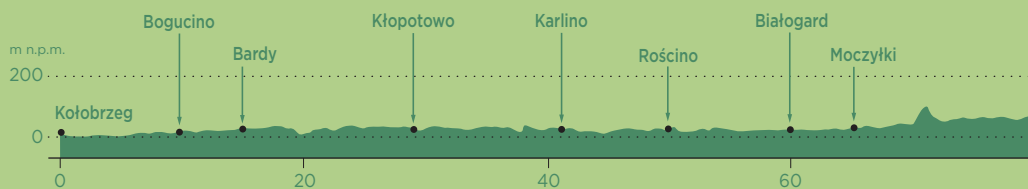

i najpiękniejsze z nich – niekoniecznie znane i z pewnością nie zawsze oczywiste. Znajdziesz w nim podstawowe informacje o każdej trasie, jej przebieg, opisy interesujących miejsc mijanych po drodze, a także ogólną mapę szlaku i profil wysokościowy, które pozwolą ocenić ich wymagania. Przy każdym opisie podałem przybliżony czas przejścia, warto jednak pamiętać, że każdy z nas musi samodzielnie oszacować własne siły i realne dystanseienne.

Choć niniejszy przewodnik będzie, mam nadzieję, dużą pomocą nawigacyjną, to nie zastąpi mapy. Wyruszając na każdą z opisanych tras, należy wyposażyć się w dobrą mapę i kompas, opcjonalnie – w telefon i aplikację umożliwiające nawigację w terenie. Przed wyruszeniem przygotuj bagaż pod kątem planowanej wędrowki, zaplanuj punkty zaopatrzenia i miejsca noclegów. Przygotuj też siebie – na długi szlak warto wyruszyć, gdy ma się doświadczenie z wędrowek po krótszych, jednodniowych trasach. Dotyczy to nie tylko kondycji, ale także umysłu, bo gdy na długim szlaku napotkasz trudności, pozytywne nastawienie i motywacja są kluczowe. Szczegóły dotyczące przygotowania do wędrowki opisuję w rozdziale *Planowanie i przygotowania*.

Wierzę, że ta książka będzie dla ciebie zaproszeniem do odkrywania naszych szlaków. Opisuje wybrane z nich, bo przecież niemożliwe byłoby streszczenie wszystkich. Niech więc ten przewodnik posłuży jako inspiracja do odkrywania nowych ścieżek, planowania własnych przygód i samodzielnego zdobywania nowych doświadczeń. A jeśli pokochasz wędrowanie na długie dystanse, niech będzie początkiem pasji i niesamowitej przygody.

Do zobaczenia na Szlakach Polski!

Kup książkę

Poleć książkę

SZLAK SOLNY

PRZEZ POMORZE ZACHODNIE ŚLADEM KUPCÓW SOLNYCH

Nadbrzeżne miasto Kołobrzeg powstało dzięki wydobyciu soli i handlowi tym cennym minerałem. W średniowieczu karawany kupców transportowały wozami sól znad wybrzeża do centralnych województw Polski. Pamiątką po tamtych czasach stał się Szlak Solny – długodystansowy szlak pieszy z Kołobrzegu do Czaplinka nad Jeziorem Drawskim. Mimo swojej długości jest szlakiem kondycyjnie łatwym, poza krótkimi odcinkami pozbawionym stromych podejść, dobrze oznakowanym i umożliwiającym noclegi w kwaterach prywatnych.

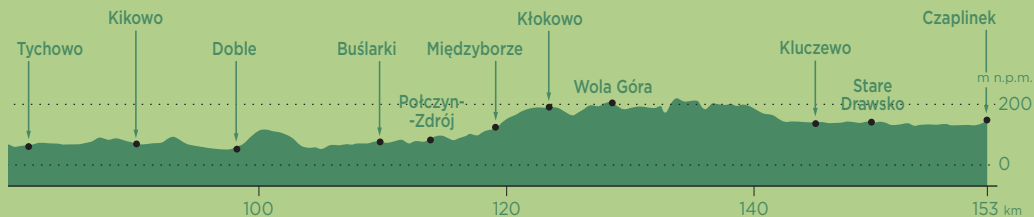
153 km

1600 m

4-6 dni

Kup książkę

Poleć książkę

Sól pozyskiwano z naturalnej solanki, płynącej ze źródeł w okolicy miasta. Handel solą, ceną przyprawą i środkiem konserwującym, był kontrolowany przez książąt pomorskich. Jej produkcję regulowały bardzo złożone zasady i system dzierżawy. Warzelnie składały się z pieców, zbiorników i panwi – płaskich naczyń, gdzie z solanki odparowywano wodę, uzyskując sól. Solarze mieli znaczące wpływy w radzie miejskiej, z czasem utworzyli bractwo „Panów Solnych”, zamkniętą korporację. Wydobycie solanki, przerywane wojnami, trwało w Kołobrzegu aż do XIX w.

Szlak Solny ma swój początek przy XIV-wiecznej Baszcie Prochowej w centrum **Kołobrzegu**. Z początku prowadzi przez miasto, ulicami Dubois, Koszalińską i Bolesława Krzywoustego, z której skręcamy do wsi **Budzistowo**. Była ona lokowana już w VIII stuleciu i to tu znajdowało się dawniej centrum miejscowości, którą obecnie jest Kołobrzeg. W centrum wsi wznosi się wczesnogotycki kościół pw. św. Jana Chrzciciela z połowy XIII w., najstarszy kościół na Pomorzu. Wielokrotnie uszkodzona podczas wojen, wyremontowana w 1890 r., niewielka (8 × 5 m) świątynia zachowała niezmienny kształt bryły i lokalizację. Dalej, po prawej stronie drogi, mijamy XIX-wieczny pałac otoczony parkiem (aktualnie hotel). Opuściwszy zabudowania, znajdziemy się wśród łąk. Patrząc na zachód, w stronę rzeki Parsęty, można dostrzec miejsce, gdzie zlokalizowany był gród z IX w. Umocniony wałem ziemnym i drewnianym cokołem, którego ślady widać do dziś, gród był najstarszym ośrodkiem miejskim w tym rejonie, który dał potem początek Kołobrzegowi.

Gruntowa droga przecina szosę, prowadzi ok. 1,5 km lasem i dociera do wsi **Obroty**. Stąd asfaltem na południe szlak prowadzi do **Bogucina**. Tu, krótko przed zakrętem drogi, odbija w lewo droga żwirowa, kierująca nas na rozległe łąki. Przecinamy strumień Bogucinę i, idąc dalej wśród łąk, docieramy do Czernina. Nieduża wieś kryje kolejną pamiątkę: gotycki kościół Najświętszej Marii Panny z drugiej połowy XIV w. Prosta świątynia z kamienia i cegły zdominowana jest przez nieco młodsza, przysadzista bryłę wieży. Całość, niestety, nie jest dostępna do zwiedzania.

Za wsią droga żwirowa prowadzi 3,5 km do wsi **Bardy** i dalej asfaltem w stronę rzeki **Parsęty**. Po przejściu rzeki szlak odbija w lewo, mija leśniczówkę i wiedzie drogami leśnymi do Piotrowic. Krótki odcinek asfaltu prowadzi do **Kłopotowa**, skąd drogą przez most na Parsęcie dociera do **Wrzosowa**. W centrum miejscowości stoi kościół Przemienienia Pańskiego.

WRZOSOWO

Kościół we Wrzosowie to wczesnogotycka świątynia z XIII w., przebudowana w XVI stuleciu i odrestaurowana trzy wieki później. Klasyczna bryła z ostrołukowymi oknami jest uzupełniona o późniejszą zakrystię i trójkondygnacyjną wieżę. Z oryginalnego wyposażenia zachowała się tylko dębowa chrzcielnica z 1634 r. Do połowy ubiegłego wieku Wrzosowo otaczały posiadłości dworskie należące do niemieckich rodzin. Ostatnim właścicielem był Ulrich von Enckevort, który wyjechał stąd w 1945 r. Dwór został spalony przez sprowadzonych do przymusowej pracy jeńców francuskich, uwolnionych w ostatnich dniach wojny. Wokół dawnej rezydencji zachował się park pałacowy. Jego pozostałościami są stare drzewa: lipy, jesiony i dęby, liczące ok. 100 lat. Najstarszy dąb oceniany jest na ok. 200 lat.

Spod kościoła szlak odbija ku stacji kolejowej, wraca do drogi i kieruje się do Łykowa. Zarośniętą ścieżką wzdłuż Parsęty zmierza na południe, by wrócić na asfalt i dotrzeć do **Poczernina**. Z miejscowości pokonuje krótki fragment nad rzeką, po czym asfaltem kieruje się do Karlina, ulicami Moniuszki i Koszalińską docieramy do placu w centrum.

Karlıno to dawna osada leżąca na szlaku solnym z Kołobrzegu do Wielkopolski. Rzeką Parsętą transportowano, w przeciwnym kierunku, drewno do budowy warzelni nad Bałtykiem. Niewielki, drewniany gród stał się miastem, rozwijającym się i upadającym w rytm konfliktów: wojny trzydziestoletniej, wojen napoleońskich, pożarów i epidemii, choć nie ucierpiał podczas II wojny światowej.

KARLINO

W grudniu 1980 r. miasto stało się znane za sprawą erupcji i zapłonu ropy naftowej, której płonąca fontannę gaszono przez 32 dni. Na miejscu tym zaczęto później eksploatację, jednak nadzieja na uczynienie z Karlina polskiego Kuwejt upadła – złożo wyczerpano już półtora roku później.

Miasto ma ładnie zachowane XIX-wieczne kamienice (jedna z nich, „dom Napoleona”, z 1792 r.), gotycki kościół św. Michała Archanioła z XV w. i XIX-wieczny spichlerz miejski, wzniesiony w tradycyjnej konstrukcji ryglowej, czyli drewnianego szkieletu wypełnionego cegłami (tzw. mur pruski).

Za Karlinem szlak prowadzi na południe, skręcając równoległe do zakoli rzeki, mijając po drodze wieś **Rościno**. Leśna droga wyprowadza na łąki, którymi – tuż nad brzegiem Parsęty – docieramy do zabudowań **Białogardu**. Mijamy cmentarz żołnierzy radzieckich i skręcamy w ulicę Kołobrzeską prowadzącą do centrum.

Białogard był ważnym ośrodkiem na Pomorzu w średniowieczu. Miasto należało do Związku Hanzeatyckiego, skupiającego ponad 150 miast Europy Północnej. Obecnie śladem tamtych czasów są liczne zabytki zachowanego Starego Miasta: gotycki kościół pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny z 1310 r., XIV-wieczny kościół św. Jerzego, Brama Wysoka (zwaną Połczyńską) z XIV–XV w. z pozostałościami murów obronnych oraz XIX-wieczny spichlerz o konstrukcji szachulcowej (drewniany szkielet wypełniony jest mieszaniną gliny i słomy).

Szlak opuszcza Białogard, prowadząc północnym brzegiem rzeki Liśnicy, po czym przekracza ją i dociera do nieczynnej stacji PKP Moczyłki. Za nią wkracza do lasu, wspinając się nieco stromo na wzgórze. Po jego drugiej stronie mija dwa jeziora (**Dobrowieckie Małe** i **Wielkie**). Szlak przekracza Liśnicę i kieruje się na wschód. W miejscu zejścia szlaku z asfaltu można udać się 500 m na północ – znajduje się tam pomnik upamiętniający obóz jeniecki **Stalag Luft IV** dla lotników alianckich z II wojny światowej. Szlak opuszcza las, mija małą wieś **Trzebiszyn** i dociera do **Tychowa**.

TYCHOWO

W miejscowości warto odnaleźć głaz Trygław. Długi na 16 m i szeroki na 11 m jest największym głazem narzutowym w Polsce, pozostawionym tu przez ładolód w czasie ostatniej epoki lodowcowej. Istnieją legendy mówiące o słowiańskim bogu, Trygławie, którego złoty posąg ma być zakopany pod głazem. Kamień objęty jest ochroną jako pomnik przyrody, służy też jako ołtarz podczas nabożeństw 1 listopada.

Za Tychowem szlak prowadzi wzdłuż torów, po czym skręca w prawo i przecina je, kierując się na łąkami na **Kikowo**, a następnie leśną drogą w stronę wsi **Motarzyn**. We wsi, 300 m od szlaku, wznosi się ładnie zachowany, choć zmodernizowany, szachulcowy kościół – dawniej zbór ewangelicki, teraz katolicki, pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny z 1663 r. W środku zachowała się oryginalna część wystroju (w tym ambona z XVIII w. oraz chór i rzeźby z XVII stulecia). Szlak opuszcza Motarzyn i prowadzi asfaltem do **Dobli**. Tam przecina Parsęty i wkracza na

leśną drogę, która wymija z boku zalesionego wzgórze Ruszno. Za wzgórzem szlak skręca w prawo, przecina asfalt i rzekę Dębnicę. Wzdłuż niej, cały czas lasem, prowadzi do **Połczyna-Zdroju**, po drodze przecinając kilka strumieni. Przez wiadukt kolejowy i ulicę Staszica docieramy do centrum.

POŁCZYN-ZDRÓJ

Połczyn to uzdrowisko położone na Pojezierzu Drawskim, wśród morenowych wzgórz i jezior zwanych „Szwajcarią Połczyńską”. Na południe od centrum znajduje się Park Zdrojowy, a w nim sanatoria i basen. Leczy się tu reumatyzm i choroby neurologiczne. Właściwości wód leczniczych miał odkryć miejscowy rzemieślnik, chory na reumatyzm. W XVII i XVIII w. Połczyn był największym uzdrowiskiem na Pomorzu. W XIX stuleciu odkryto tu pokłady leczniczego torfu – borowiny – co przyniosło mu międzynarodową sławę.

Szlak Solny prowadzi przez Park Zdrojowy do zalewu. Mijamy kamienne źródło „Borkowo” i wchodzimy w pofalowany teren wśród wzgórz i wąwozów, które od tej pory urozmaicają krajobraz. Wychodzimy z lasu, przecinamy asfalt i docieramy do wsi Kłokowo, gdzie zachowała się piękna aleja bukowo-grabowa, chroniona jako pomnik przyrody. Tuż za zabudowaniami znajduje się Jezioro Kłokowskie   .

Za przysiółkiem Lipno droga odbija w lewo w las, gdzie zaczyna podejście pod wzgórze Wola Góra (stara niemiecka nazwa Bullen-Berg – 219 m n.p.m.), zwieńczone wieżą widokową. Wieżę wybudowano w latach 2004–05 jako przeciwpożarową. Od wiosny do jesieni taras widokowy jest dostępny dla zwiedzających. Należy zadzwonić, aby obserwator z góry otworzył nam i umożliwił wejście na 49-metrową konstrukcję. Warto wspiąć się na szczyt, by móc podziwiać panoramę Pojezierza Drawskiego.

Spod wieży Szlak Solny prowadzi leśną drogą do szosy, a dalej na polną drogę wiodącą do rezerwatu „Dolina Pięciu Jezior”.

„DOLINA PIĘCIU JEZIOR”

„Dolina Pięciu Jezior” to rezerwat krajobrazowy. Chroni źródła rzeki Drawy i ciąg jezior (Krzywe, Krąg, Długie, Głębokie, Małe) oraz torfowiska otoczone lasem bukowym.

Podążamy pagórkowatym terenem, przez las, mijając po drodze mały rezerwat „Brunatna Gleba”. Szlak jest kręty, ale dobrze oznakowany. Po 8 km od minięcia „Doliny Pięciu Jezior” schodzi na asfalt i nim kieruje się do Kluczewa. Za wsią mija jezioro Prosino, będące rezerwatem ornitologicznym. Następnie przecina zabudowania wsi Prosinko, prowadząc doliną Drawy. Wśród pól i łąk kieruje się na południe, w stronę Starego Drawska. Miejscowość rozdziela jeziora Drawsko i Żerdno, połączone kanałem, przez który przechodzimy. Tu też dołącza do nas, od lewej, zielony Szlak Wzniesień Moreny Czołowej.

GRÓD DRAHIM W STARYM DRAWSKU

Najstarsze ślady ludzi w Starym Drawsku pochodzą z VI–V w. p.n.e. Wieś znana jako Drawhim istniała między jeziorami Żerdno i Drawsko już w VIII w. jako grodzisko słowiańskie, leżące na półwyspie, który wówczas nie rozdzielał obu jezior. W 1286 r. książę wielkopolski Przemysław II sprowadził tu templariuszy, a w 1307 r. ich dobra przejął zakon joannitów. W XIV w. powstał tu zamek wzmocniony przez Kazimierza Wielkiego, który włączył ten obszar do Polski w 1366 r. W XVII w. zamek został przejęty przez Brandenburgię. W 1759 r. spalily go wojska rosyjskie i nie został potem odbudowany. Dopiero w latach 60. zeszłego wieku zabytek zabezpieczono. Obecnie znajduje się w nim muzeum: wystawa broni i przedmiotów codziennego użytku, rekonstrukcja kilku domów z okresu średniowiecza. Organizowane są tu też turnieje rycerskie. Zwiedzanie cały rok, w godzinach 10.00–18.00, bilety: 12–10 zł. Zimą konieczne są rezerwacje. Kontakt: 504 150 817, www.drahim.pl.

Przechodzimy kanał łączący jeziora i po kilkuset metrach schodzimy z szosy nad jezioro Drawsko. Idąc brzegiem, mijamy plaże i ośrodki wypoczynkowe, by dotrzeć do pierwszych zabudowań **Czaplinka**. Ulicą Moniuszki, obok gotyckiego kościoła św. Trójcy, a następnie ulicą Dąbrowskiego docieramy na główny przystanek PKS, gdzie kończy się Szlak Solny.

MOJE WRAŻENIA

Szlak Solny łączy w sobie wędrowkę wśród pięknych lasów i jezior Pojezierza Drawskiego oraz spotkanie z historią Pomorza i śladami średniowiecznego rozwoju na tych ziemiach. Jest doskonałą okazją do zapoznania się na „żywo” z początkami pomorskiego osadnictwa. Z początku dość „cywilizowany”, prowadzący często przez miejscowości i drogi asfaltowe, już drugiego dnia wprowadza nas w rozległe lasy. Idąc nim nawet w sezonie, turystów spotkamy prawdopodobnie tylko w sąsiedztwie miast, takich jak Połczyn-Zdrój czy Czaplinek. Przez większość czasu będziemy maszerować w samotności. Szlak bardzo powoli wznosi się w kierunku wzgórz Pojezierza Drawskiego, jest więc łatwy i dostępny dla każdego.

DOJAZD

Początek szlaku, czyli Kołobrzeg, jest dobrze skomunikowany pociągami i autobusami z wieloma miastami, m.in. z Gdańskiem, Poznaniem, Bydgoszczą, Warszawą. Stare Drawsko jest skomunikowane słabiej. Miejscowość ma połączenia autobusowe z kilkoma miastami. Można stąd wybrać autobus do Wałcza i dalej do Piły, Białogardu lub Koszalina. Stamtąd pociągami wrócimy do domu.

NOCLEGI

Planując wcześniej miejsca noclegowe, możemy zaryzykować przejście Szlaku Solnego bez namiotu, jednak między głównymi miejscowościami znalezienie schronienia może być wyzwaniem. Noclegi oferuje wiele hoteli i pensjonatów Kołobrzegu, a także w następujących miejscowościach:

BIAŁOGARD

- **pensjonat Royal House**
ul. Gryfitów 7,
tel. 502 105 739;
- **hotel Tom & Tom**
ul. Kołobrzeka 12,
tel. 94 311 26 77

POŁCZYN-ZDRÓJ

- **Apartament przy Rynku**
pl. Wolności 6/5B,
tel. 669 539 844;
- **Schronisko Młodzieżowe „Tadeuszówka”**
ul. Sobieskiego 13,
tel. 94 366 21 06,
www.uzdrowisko-polczyn.pl

Dużo miejsc noclegowych znajdziemy na www.polczyn-zdroj.pl/kontakt.

CZARNKOWIE

- **Siedlisko „Lecą Żurawie”**
Czarnkowie 49,
tel. 518 444 060

SMOŁDZĘCINO

- **Gospodarstwo Agroturystyczne „Mała Wenecja”**
Smoldzęcino 11,
tel. 602 242 360

STARE DRAWSKO

- **Stare Drawsko 14**
tel. 602 239 681,
606 900 499

CZAPLINEK

- **Pokoje Gościnne Venezia**
ul. Wasznika 5,
tel. 94 375 51 87
- **Przystanek Czapla**
ul. Drahimska 83,
tel. 513 819 575

TARNICA

[Kup książkę](#)

[Poleć książkę](#)

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

W Polsce mamy kilkadziesiąt tysięcy kilometrów szlaków turystycznych. Zazwyczaj wybieramy te, które można pokonać w ciągu jednego dnia. Tymczasem Łukasz Supergan zachęca do podjęcia wyzwania wielodniowej wędrówki. W tym przewodniku prezentuje 30 najpiękniejszych szlaków długodystansowych wytyczonych na obszarze całego kraju, od wybrzeża Bałtyku i pojezierzy, poprzez pas nizin centralnej Polski, aż po wyżyny, pogórza i pasma górskie południa kraju. To zaproszenie do wędrówki zarówno po trasach popularnych, jak i mniej znanych, łatwych, ale też wymagających pewnego doświadczenia trekkingowego.

Wielodniowe wędrówki to nie tylko świetny sposób na aktywne spędzenie czasu, sprawdzenie się w wymagających warunkach, lecz także wspaniała okazja do poznawania walorów przyrodniczych i krajobrazowych Polski oraz jej dziedzictwa kulturowego i historycznego.

Podjmij wyzwanie, rusz na szlak i odkryj, jak wiele niezwykłych miejsc znajduje się bliżej, niż myślisz!

PATRONI WYDANIA:

 Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

 Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900
 0 601 339900

 Bezdroża

Sprawdź najnowsze promocje:
● <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
● <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
● <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ebook dostępny na:
ebookpoint

ISBN 978-83-283-7470-6

9 788328 374706

Cena 59,00 zł